

Vzdelávanie farmaceutického laboranta v Slovenskej republike **Viera Jeniková, Farmaceutická fakulta UK, Bratislava**

Na Slovensku je 33 Stredných zdravotníckych škôl a odbor farmaceutický laborant sa vyučuje na piatich školách – v Bratislave, Trnave, Trenčíne, v Banskej Bystrici a v Košiciach.

Farmaceutický laborant získava odborné vzdelanie

- a/ na Strednej zdravotníckej škole - 4-ročné denné štúdium ukončené maturitnou skúškou
- b/ na Strednej zdravotníckej škole v pomaturitnom 2-ročnom kvalifikačnom štúdiu vo večernej forme
- c/ po dvoch rokoch praxe si zvyšuje kvalifikáciu v špecializačnom štúdiu na Slovenskej zdravotníckej univerzite, Fakulta ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií, Katedra farmaceutických činností
- d/ na Farmaceutickej fakulte UK môže absolvovať 3-ročné bakalárske štúdium v odbore Zdravotnícke a diagnostické pomôcky
- e/ farmaceutický laborant je povinný absolvovať sústavné celoživotné vzdelávanie

Profil absolventa farmaceutického laboranta – študijný odbor: 53 11 6 00 je schválený Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky s účinnosťou od 1.9.2004.

1. Celková charakteristika absolventa

Absolvent študijného odboru farmaceutický laborant je po ukončení štúdia kvalifikovaným zdravotníckym pracovníkom, ktorý je oprávnený vykonávať základné odborné práce spojené s výskumom, výrobou, kontrolou, distribúciou a expedovaním liekov a ostatného zdravotníckeho materiálu.

2. Výstupné štandardy vedomostí

Obsah vzdelania je koncipovaný tak, aby absolvent samostatne zvládol odborné práce pri príprave liečivých prípravkov, pri kontrole liečiv, pri výdaji liekov bez lekárskeho predpisu, doplnkového sortimentu a zdravotníckych pomôcok a pri uchovávaní a skladovaní liečiv, liečivých prípravkov a liekov.

Pre kvalifikované vykonávanie uvedených činností absolvent musí mať široký odborný profil s nevyhnutným všeobecným vzdelaním, byť dostatočne adaptabilný aj v príbuzných odboroch, logicky myslíaci, schopný transformovať získané vedomosti a schopnosti do profesionálne požadovaných postojov a činností, schopný pracovať samostane aj v tíme, sústavne sa vzdelávať, cieľavedome, rozvážne a rozhodne konať v súlade s právnymi normami, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Preto sa pre úspešné absolvovanie štúdia určujú výstupné štandardy

- z oblasti všeobecného vzdelania
- z oblasti odborného vzdelania

Výstupné štandardy z oblasti odborného vzdelania:

- farmakologické štandardy
- štandardy v príprave liekov

- štandardy z farmakognózie a fytoterapie
- štandardy z chémie a analýzy liečiv
- štandardy zo zdravotníckych potrieb

3. Výstupné štandardy zručností:

- z oblasti všeobecného vzdelania
- z oblasti odborného vzdelania

4. Výstupné štandardy kvality osobnosti

5. Podmienky prijatia

Každá skupina a podskupina výstupných štandardov obsahuje podrobný popis odborných činností.

6. Organizácia štúdia

Štúdium je organizované ako denné štvorročné a pomaturitné kvalifikačné štúdium vo večernej forme.

Študujúci absolvujú okrem teórie a laboratórnych cvičení aj farmaceutické cvičenia v nemocničných a verejných lekárňach, celkom 360 hodín.

7. Profesionálny vývoj absolventa

Absolvent si môže zvyšovať vzdelanie i svoju odbornosť v rôznych školeniach a najmä v špecializačnom štúdiu.

Učebný plán

Denné štúdium pre absolventov základnej školy

Kategoríe vyučovacích predmetov:	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku				
	1.	2.	3.	4.	spolu
Povinné vyučovacie predmety	34	34	34	34	136
Spoločensko-vedné a jazykové	11	9	6	6	32
Matematicko-prírodovedné	8	2	-	-	10
Telesná výchova	2	2	2	2	8
Odborné	12	20	26	26	84
Povinne voliteľné vyučovacie predmety	1	1	-	-	2
Nepovinné vyučovacie predmety					

Žiak môže postúpiť do vyššieho ročníka a pristúpiť k praktickej maturitnej skúške, ak absolvoval minimálne 90% praktického vyučovania z odborných profilujúcich predmetov.

Profilujúce odborné predmety sú:

Laboratórna technika
Farmaceutická botanika
Zdravotnícke pomôcky
Chémia a analýza liečiv
Farmakognózia a fytoterapia
Farmakológia
Príprava liekov
Ekonomika a prevádzka lekárne
Farmaceutické cvičenia

Večerné pomaturitné kvalifikačné štúdium absolventov strednej školy

Kategoríe vyučovacích predmetov:	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku:		
	1.	2.	spolu
povinné vyučovacie predmety:	16	16	32
spoločensko-vedné a jazykové			
odborné			

Vo večernom štúdiu je celkový počet týždenných vyučovacích hodín v každom ročníku 16, okrem praktickej prípravy v prirodzených podmienkach, ktorá je určená zvlášť.

Na štúdium popri zamestnaní možno prijať len uchádzačov, ktorí splňajú predpísané požiadavky a ktorí v čase otvárania štúdia sú v pracovnom pomere a vykonávajú činnosť, ktorá má vzťah k zvolenému študijnému odboru.

Žiaci sú povinní absolvovať počas štúdia 300 hodín v zdravotníckom zariadení na pracoviskách:

Chémia a analýza liečiv	150 hodín
Príprava liekov	150 hodín

ĎALŠIE VZDELÁVANIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV ZAHŔŇA

- **špecializačné štúdium**
- **príprava na výkon certifikovaných pracovných činností**
- **sústavné vzdelávanie**
- **príprava na výkon práce v zdravotníctve**

- **Nariadenie vlády SR č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností (ruší nariadenia vlády SR č. 743/2004 Z. z.)**

- **Nariadenie vlády SR č. 324/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania**

V špecializačnom štúdiu na Slovenskej zdravotníckej univerzite, Katedra farmaceutických činností získava farmaceutický laborant špecializáciu vo vybranom odbore

- Lekárstvo

Podmienkou na zaradenie do špecializačného štúdia je najmenej dvojročná odborná zdravotnícka prax v nemocničnej alebo verejnej lekárni.

Dĺžka trvania špecializačného štúdia je 1 rok.

- **Zdravotnícke pomôcky**

Podmienkou na zaradenie je najmenej 1 ročná odborná zdravotnícka prax v nemocničnej lekární, vo výdajni zdravotníckych pomôcok alebo v zariadení na veľkodistribúciu zdravotníckych pomôcok.

Dĺžka trvania špecializačného štúdia je 1 rok.

- **Technológia prípravy liekov**

Podmienkou na zaradenie je najmenej dvojročná prax na odborných pracoviskách.

Dĺžka trvania špecializačného štúdia je 1 rok.

- **Farmaceutická kontrola (návrh na zmenu názvu na *metódy farmaceutického skúšania*)**

Podmienkou na zaradenie je

Dĺžka trvania špecializačného štúdia je

Vzorový študijný program ešte nie je schválený.

- **Laboratorne metódy v toxikológii liekov a xenobiotík (návrh na zmenu názvu *Vyšetrovacie metódy v toxikológii a farmakológii*)**

Podmienkou pre zaradenie je najmenej 2-ročná prax..

Dĺžka špecializačného štúdia je 1 rok..

Ani tento študijný program nie je schválený. Je schválený študijný program pre odbor Vyšetrovacie metódy v toxikológii a farmakológii ale ten má inú charakteristiku.

Po získaní špecializácie v danom odbore vykonáva FL určené pracovné výkony samostane.

ŠPECIALIZAČNÉ ODBORY FARMACEUTICKÝCH LABORANTOV

- **farmaceutická kontrola (metódy farmaceutického skúšania)**
- **laboratórne metódy v toxikológii liekov a xenobiotík (vyšetrovacie metódy v toxikológii a farmakológii)**
- **lekárstvo**
- **technológia prípravy liekov**
- **zdravotnícke pomôcky**

Certifikovaná pracovná činnosť

- **organizácia a techniky v tkaninových bankách**

Po bakalárskom štúdiu

Certifikovaná pracovná činnosť

- **diagnostické zdravotnícke pomôcky in vitro**

ŠPECIALIZAČNÉ ŠTÚDIUM

- **Časť teoretická - špecializačný kurz, školiace miesto poriadané vzdelávacou ustanovizňou.**
- **Časť praktická - pod vedením vedúceho príslušného pracoviska.**
- **Obsah - určí akreditovaný špecializačný študijný program, ktorý schvaľuje ministerstvo.**
- **Pracovníka v zdravotníctve zaraďuje do špecializačného štúdia Slovenská zdravotnícka univerzita na návrh zamestnávateľa alebo farmaceuta samosprávneho kraja.**
- **Ostatných ministerstvo zdravotníctva.**

DOKLADY O ĎALŠOM VZDELÁVANÍ

- **Index odbornosti**
  - **zaradenie do špecializačného štúdia (certifikačnej prípravy)**
  - **priebeh štúdia**
  - **ukončenie štúdia**
  - **priebeh sústavného vzdelávania**
- **Záznamník zdravotných výkonov a iných odborných aktivít**
  - **počet, frekvencia a rozsah odborných výkonov**

Profil absolventa bakalárskeho štúdia v odbore zdravotnícke pomôcky

Absolvent bakalárskeho štúdia je zdravotnícky pracovník špecializovaný na široký odbor zdravotníckych pomôcok. Program štúdia je zameraný na získanie teoretických vedomostí, techniky a technológie materiálov a zdravotníckych pomôcok celého sortimentu, osvojenie si praktických schopností potrebných pre prácu v odbore, ako aj kontrolnú činnosť v oblasti kvality zdravotníckych pomôcok.

Absolventi sa môžu uplatniť v oddeleniach nemocníc a v iných zdravotníckych zariadeniach, aj neštatných, v oddeleniach centrálnej sterilizácie, v špecializovaných predajniach a výdajniach zdravotníckych potrieb, distribučných firmách a v iných podnikateľských subjektoch v oblasti výroby a distribúcie, poisťovniach, ako aj v oblasti vzdelávacích aktivít.

Absolvent získa znalosti týkajúce sa zloženia, použitia, ošetrovania, správneho uchovávanía zdravotníckych pomôcok a schopnosť etickej komunikácie s odbornými pracovníkmi, ale aj s pacientami a tiež má dostatočné znalosti na konzultačnú činnosť. Získa aj znalosti v oblasti manažmentu, zabezpečenia hygienických a protiepidemiologických opatrení pri ich používaní, hospodárenia a poskytovania zdravotníckych pomôcok pri dodržaní platných zákonov.

Absolvent nemá možnosť po ukončení 3-ročného bakalárskeho štúdia pokračovať v štúdiu magisterskom.

Bakalárske štúdium 1. ročník

Názov predmetu	Zimný semester	Letný semester	Kreditová hodnota
Biológia	2/1	-	5
Anatómia a fyziológia človeka	2/2	-	5
Patológia	-	2/2	5
Fyzika pre zdravotníkov	2/3	-	5
Zdravotnícke pomôcky -obväzové prostriedky	2/0	-	5
ZP pre inkontinentných pacientov			
Zdravotnícke pomôcky zo skla a zásady sterilizácie	-	1/1	5
Vybrané kapitoly z matematiky	1/2	-	5
Základy výpočtovej techniky	-	0/2	5
Základy etiky	1/0	1/0	5
Verejné zdravotníctvo	-	2/1	5
Latinský jazyk	0/2	0/2	4
Svetový jazyk	0/2	0/2	2
TV	0/2	0/2	-

**Bakalárske štúdium
2. ročník**

Názov predmetu	Zimný semester	Letný semester	Kreditová hodnota
Zdravotnícke pomôcky z kovu a chirurgický materiál	2/0	-	5
ZP z gumy a plastických hmôt a RTG materiál	-	2/1	5
Základy chémie materiáov I.	2/2	-	5
Základy chémie materiálov II.	-	2/1	5
Mikrobiológia	2/1	-	7
Základy farmakológie	2/0	2/1	10
Zdravotnícka hygiena	-	1/1	5
Zdravotnícka informatika	-	1/2	5
Základy botaniky a farmakognózie	2/1	-	5
Základy menežmentu	-	2/0	5
Svetový jazyk	0/2	-	3
Telesná výchova	0/2	0/2	-
Prax v zdravotníckych zariadeniach	2 týždne		5

**Bakalárske štúdium
3. ročník**

Názov predmetu	Zimný semester	Letný semester	Kreditová hodnota
Zdravotnícke pomôcky	2/1	-	5
Kompenzačné a diagnostické prístroje			
Zdravotnícke pomôcky - výroba a distribúcia	-	1/2	5
Hodnotenie kvality ZP I.	2/4	-	7
Hodnotenie kvality ZP II.	-	2/4	7
Zdravotnícke pomôcky a biologické prostredie	1/1	-	5
Veterinárne zdravotnícke pomôcky	1/1	-	5
Ekonomika v zdravotníctve	2/2	-	6
Základy psychológie a práva	-	1/2	5
Bakalárska práca	0/8	0/10	14

Bakalárske štúdium sa ukončí štátnou skúškou.

Sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov

- **SÚSTAVNÉ VZDELÁVANIE JE ORGANIZOVANÉ, PRIEBEŽNÉ VZDELÁVANIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV, KTORÉ ZABEZPEČUJE KONTINUÁLNE DOPŔŔNANIE VEDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ V SÚLADE S ROZVOJOM PRÍSLUŠNÉHO ODBORU POČAS VÝKONU POVOLANIA, POTREBNÝCH NA UDRŽANIE ODBORNOSTI.**

Zákon stanovuje povinnosť pre zdravotníckeho pracovníka sústavne sa vzdelávať.

POVINNOSŤ SÚSTAVNE SA VZDELÁVAŤ JE DANÁ

- **zákonom č.578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov**

- **zákonom č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení neskorších predpisov**

- **etickým kódexom zdravotníckeho pracovníka**

Vyhláška č. 366/2005 Z. z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v znení neskorších predpisov (č.187/2006 Z. z.)

KONTROLU plnenia podmienok sústavného vzdelávania a jeho úroveň vykonáva komora príslušná na vedenie registra. Komora ju môže vykonávať samostatne alebo v spolupráci s medzinárodne uznanou organizáciou na pridelenie kreditov na sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v príslušnom zdravotníckom povolání.

Kritériom hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckeho pracovníka v príslušnom zdravotníckom povolání je dosiahnutie počtu kreditov.

Sústavné vzdelávanie sa hodnotí v pravidelných päťročných cykloch, počítaných odo dňa registrácie.

Zdravotnícky pracovník v hodnotenom päťročnom období musí získať 100 kreditov.

Hodnotí sa sústavné vzdelávanie, ktorým si zdravotnícky pracovník priebežne obnovoval a udržiaval odbornú spôsobilosť na výkon

- odborných pracovných činností,
- špecializovaných pracovných činností,
- certifikovaných pracovných činností.

Kredity sa získavajú okrem účasti na vzdelávacích aktivitách aj získaním špecializácie alebo certifikátu.

1 kredit = 60 min účasti na vzdelávacej aktivite.

Špecializačným štúdiom v trvaní 1 rok získava laborant 20 kreditov.